

Відгук
офіційного опонента
на дисертацію Крижановського Андрія Івановича
«Формування професійної компетентності майбутніх учителів
початкової школи з використанням веб-технологій
у педагогічних коледжах»,
подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата
педагогічних наук за спеціальністю
13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Сучасний період розвитку суспільства характеризується відчутним впливом на нього комп'ютерних технологій, які проникають у всі сфери людської діяльності, забезпечують поширення інформаційних потоків у суспільстві, утворюючи глобальний інформаційний простір.

Комп'ютерні і комунікативні технології є очевидним проявом інформаційної революції. Більш того, можна стверджувати, що формування професійної компетентності вчителя, який володіє сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ), є соціальним замовленням даного етапу розвитку – переходу до інформаційного суспільства.

Невід'ємною і важливою частиною цих процесів є комп'ютеризація освіти. Нині в українській освіті йде процес переходу до стандартів нового покоління, при цьому визначається роль інформатизації і підтверджується факт входу людства в епоху глобалізації інформаційних процесів. Цей процес супроводжується істотними змінами в педагогічній теорії і практиці навчально-виховного процесу, пов'язаними з внесенням коректив до змісту технологій навчання, які мають бути адекватні сучасним технічним можливостям і сприяти формуванню професійної компетентності майбутнього вчителя.

Ураховуючи вищезазначене, немає сумніву в тому, що дисертаційне дослідження Крижановського Андрія Івановича є актуальним для пошуку шляхів формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи з використанням веб-технологій у педагогічних коледжах.

Дисертаційне дослідження є складовою частиною науково-дослідної теми кафедри педагогіки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського «Теоретико-методологічні основи підготовки

майбутніх учителів» (№ 0101U007274).

Тему дисертаційної роботи затверджено вченою радою Вінницького державного педагогічного університету (28.01.2015 р., протокол № 8) та узгоджено у Міжвідомчій Раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні (23.06. 2015 р., протокол № 5).

Серед позитивних моментів слід відзначити ґрунтовний аналіз, систематизацію та розкриття актуальності проблеми, стану її наукової розробки. Зокрема, науково вивірено об'єкт, предмет, мету і завдання дисертаційної роботи, методи дослідження, його наукову новизну, практичну значущість здобутих результатів. Логіка побудови дисертаційної роботи відповідає визначеним у вступі меті і завданням дослідження.

Досліднику вдалося на основі глибокого і різнобічного аналізу джерельної бази виокремити наявні суперечності, що потребують розв'язання, визначити основні напрями дослідження означеної проблеми, подавши їх у чіткій логічній послідовності.

Виділимо найбільш значущі результати дисертаційного дослідження.

Науковий інтерес становить здійснений у першому розділі дисертації аналіз особливостей професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи на засадах компетентнісного підходу; характеристика ролі веб-технологій в інноваційних процесах професійної освіти у педагогічних коледжах; визначення компонентів, показників і рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи.

Можна повністю погодитись із трактуванням професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи як характеристики теоретичної та практичної підготовки, що проявляється в характері їхньої професійної діяльності, забезпечує готовність і здатність виконувати педагогічні функції відповідно до Державного стандарту початкової загальної освіти, бажання і вміння створювати нову педагогічну реальність на рівні цілей, змісту, технологій, а також розуміння та бачення цілісного освітнього процесу в початковій школі.

Докладно автор розкриває структуру професійної компетентності

майбутніх учителів початкової школи, виокремлюючи такі змістові компоненти: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-діяльнісний і проектувально-технологічний. Дисертантом охарактеризовано критерії (мотиваційний, когнітивний, проектувальний) і відповідні показники, що знайшли своє відображення на трьох рівнях сформованості професійної компетентності майбутнього вчителя початкової школи : високому середньому, низькому.

У другому розділі нам особливо імponує авторське представлення та обґрунтування моделі формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи з використанням веб-технологій, а також широко презентований діагностичний інструментарій визначення означеного феномену.

На позитивну оцінку заслуговує здійснене дисертантом визначення й обґрунтування педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи з використанням веб-технологій у педагогічних коледжах, а саме: актуалізація розвивального потенціалу інформаційного освітнього середовища педагогічного коледжу; активізація ресурсного супроводу самостійної роботи майбутніх учителів початкової школи засобами веб-квестів; оволодіння викладачами педагогічних коледжів особливостями методики використання веб-технологій в освітньому процесі.

Ефективним і цікавим уявляється розроблений автором змішаний курс для викладачів педагогічних коледжів «Розроблення та застосування веб-технологій в освітньому процесі педагогічних коледжів», а також довгостроковий міждисциплінарний веб-квест «Сходінки до інформатики».

Проведена експертиза дисертації свідчить, що дисертанту не тільки вдалося оптимально гіпотетично визначити стратегію наукового пошуку (ключові ідеї, принципи, етапи його організації), а й забезпечити їх повну реалізацію та експериментальну перевірку.

Комплексний підхід до розв'язання поставлених у дослідженні завдань, репрезентативність вибірки (440 студентів, 127 викладачів педагогічних коледжів і ВНЗ, 33 керівника шкіл), поєднання кількісного та якісного аналізу емпіричних досліджень і результатів, застосування методів математичної статистики для перевірки ефективності педагогічних умов формування

професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи з використанням веб-технологій у педагогічних коледжах забезпечили достовірність отриманих у дисертаційному дослідженні результатів.

Прозорість і зрозумілість суті експерименту, тестових методик, поданих у додатках, педагогічний супровід, можливість практичного, що дуже важливо, впровадження методики професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи з використанням веб-технологій посилюють практико-орієнтовний аспект роботи.

Дослідження відзначається вмінням дисертанта підтвердити свої наукові міркування ілюстративним матеріалом, наведенням таблиць, рисунків. Це переконує у виваженості, послідовності, конструктивності підходів до експериментальної наукової роботи.

Заслуговеє схвалення якість формулювання загальних висновків: вони чіткі, логічно вмотивовані і свідчать про виконання поставлених у дослідженні завдань.

До позитивних ознак можна віднести і правильне оформлення досить об'ємного списку використаних джерел (312 найменувань, з них 33 – іноземною мовою), широку апробацію основних положень дисертації у доповідях на міжнародних та українських науково-практичних конференціях, а також у 16 працях автора.

Аналіз змісту дисертації та автореферату дає підстави стверджувати про оригінальність, завершеність, самостійність, наукову та практичну значущість рецензованого дослідження.

Автореферат адекватно відображає структуру, головні положення та висновки дисертації.

Зміст дисертаційного дослідження повністю відповідає шифру спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Усе висловлене дає підстави стверджувати про наукову та практичну значущість рецензованого дослідження і високий кваліфікаційний рівень Крижановського Андрія Івановича як здобувача наукового ступеня.

Звичайно, як і будь-яке велике дослідження, робота Крижановського А.І. не позбавлена певних дискусійних моментів.

1. У п. 1.2. автор ґрунтовно аналізує перспективні напрями використання веб-технологій у педагогічних коледжах, але надто розлогий матеріал (с. 34-39) детального опису веб-технологій, що можуть розроблятися і використовуватися у навчальних закладах, має дещо технічний, описовий характер. На нашу думку, його можна було б подати у додатках дисертації, залишивши в основному тексті лише науково-методичні узагальнення.

2. При обґрунтуванні першої педагогічної умови «актуалізація розвивального потенціалу інформаційного освітнього середовища педагогічного коледжу» (п. 2.2) доцільно було б більш докладно розкрити методику застосування інформаційного освітнього середовища з метою формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи в педагогічних коледжах. Це посилювало б практичну значущість представленого дослідження.

3. У п. 3.2 дисертаційного дослідження «Аналіз результатів педагогічного експерименту» ґрунтовно висвітлено методику та проаналізовано результати формувального етапу експерименту, наведено порівняння результатів констатувального та формувального етапів, але дані дослідження не знайшли повного висвітлення в авторефераті.

4. Незначним недоліком дисертаційної роботи можна вважати надто стислий виклад тих положень дослідження, що можуть зацікавити педагогів-практиків з огляду на реалізацію запропонованої автором методики професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи з використанням веб-технологій, розробленої на основі обґрунтованих педагогічних умов та її інформаційно-технологічного забезпечення.

5. У тексті дисертації зустрічаються стилістичні та орфографічні помилки, окремі неточності редакційного характеру, технічні огріхи.

Проте зроблені зауваження і побажання в цілому не впливають на загальну позитивну оцінку рецензованої роботи.

Висновок. Дисертація Крижановського Андрія Івановича є завершеною, самостійною науковою працею, яка повністю відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри педагогіки
і психології (дошкільної та
корекційної) імені проф. Т.І. Поніманської
Рівненського державного
гуманітарного університету

І.М. ДИЧКІВСЬКА

